

Бојана Николетић

Канџе

Госпођа је докторирала на теми *Девојчица и мачка*. Изгледа да је научни поступак у највећој мери укључивао посматрање понашања београдских уличних мачака и београдских девојчица које су се њима бавиле. Госпођа је живела на првом спрату и, кад год би имала времена, кад није била на послу или другачије заузета, седела би на свом балкону, пила кафу, пушила (Марлборо) и, најчешће сасвим помно, иако несвесно, посматрала све што се одвијало на улици пред њом. Вреднија запажања је, ипак, бележила у посебну свеску. Кад није седела ту, смештала би се на терасупрема дворишту, где је призор био сличан: овде је, додуше, било и дечака али они нису били толико окупирани мачкама. Они су се бавили девојчицама, пентрањем по дрвећу и јурњавом.

У комшилуку, одакле је иначе и потекла прича о докторату, могле су се чути и друге верзије – другачији наслов самог рада, другачији научни поступак и остало. Разлике су долазиле од различитог односа према госпођи. Било је толико тих прича да људи на крају нису више били сигурни да треба веровати у било коју, па ни у сам докторат. Ко је још чуо за тако неозбиљан научни поступак!

Једнога дана, пред вратима се чуло маукање, затим и гребање. Госпођа отвори врата и виде пред собом једну мачку. Отвори врата широм и склони се у страну. Сасвим противно ономе што је госпођа очекивала, мачка уђе у стан и одомаћи се: прошла је кроз све просторије, опет кроз предсобље и до терасе, тамо где је тог дана стајао сточић са кафом и цигаретама. Пришла је огради и стала, гледајући сада с висине на познат терен. Доле су била деца и друге мачке. Није се могло разумети ништа више – када је видела све што се могло, она леже на топле плочице и опружи се на сунцу. Госпођа седе на своје уобичајено место.

- Када се пише, – рече госпођа, – језик се савија као да је од жице, и обликује. Исправност конструкције се проверава канапом и кочићима, као што раде земљомери.

Мачка није на њу обраћала пажњу. Једном је подигла главу, као да ослушкује нешто, али из сасвим другог правца. У крошњама је било птица.

- Пишем о једном чудовишту, – продужи госпођа. – Чудовиште не може да прозре особе које носе маску јер само нема осећања. Једна особа воли то чудовиште и не носи маску. Чудовиште је рани, јер жели да види шта ће бити ако јој нанесе зло...

Погледа у мачку као да очекује коментар, затим, кад не доби никакву реакцију на све што је рекла, додаде: - Не, то није *Лейоџица и звер*. Ово је нешто сасвим друго!

Мачка поново подиже главу и погледа је. Гледале су се тако неколико тренутака, затим мачка жмирну и зевну. Онда се врати у првобитни положај.

- У сваком случају, - настави госпођа, - та особа осећа бол, одмакне се ван домаћаја чудовишта и врати се тек кад је изгледало да је безбедна. Чудовиште је, међутим, опет напада, опет је повреди. Овај пут и она ставља маску и постаје за њега невидљива. Оно је сада усамљено, пати. Она га жали...

Мачка је спавала. Њен мали грудни кош се правилно дизао и спуштао на сунцу. Госпођа је могла да јој види профил, сасвим нешто посебно: није ни чудо што су је Египћани толико ценили, помисли.

- Требало би размислити о канџама... Када се појављују...

Мисли јој затим сасвим природно одлутају на другу страну: „Не веровати у интегритет или у културу и сензибилитет људи способних да 'уђу у систем', да прихвате да буду део машинерије којом се управља друштвом... - Тако, безлично. - Петар је, за мене, друга прича - он има своје разлоге, своју претходну причу... Ови људи, не? Треба размислити о томе..."

Небо одсијава и одјекује крицима птица, као што одсеви пролазе кроз главу у рано јутро када се буди неиспавана. Лето је.

2015

Из збирке кратких прича *Поза, ѿресек и сѿав* која је недавно објављена у издању Приваута